MALTA

QORTI TA' L-APPELL

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tal-25 ta' Marzu, 2010

Appell Civili Numru. 13/2009

Noel Attard.

vs

L-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors tal-appell tal-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar datat 12 ta' Awwissu 2009 a fol. 2 tal-process fejn gie premess:-

Illi permezz tal-applikazzjoni numru PA 1698/02, Noel Attard applika ma' l-Awtorita esponenti sabiex hija tkun tista taghmel zvilupp.

Illi Il-Kummissjoni ghall-Kontroll tal-Izvilupp fit-13 ta' Lulju 2005 irrifjutat l-applikazzjoni PA 1698/02 *"to sanction*

internal and external/additions to approved permit PA 2539/93 (farmhouse)" fil-fond "The Blessings", Triq Durumblat, Attard. Ir-ragunijiet tar-rifjut kienu s-segwenti:-

"Extensions to buildings in rural areas must not create a total floor space which exceeds 150m2 (ground floor area of existing building plus extension.) A high level of design quality, detailing and construction finish must be achieved in all new development. The choice of materials should be sympathetic to those of any existing buildings".

"The proposal runs counter to Circular PA 2/96 which states that "when existing building development on a site is wholly or partly illegal the DCC will not consider a development permit application relating to new development on that site, unless the development is regularized."

Illi l-applikant, hass ruhu aggravat minn din id-decizjoni u interpona appell mill-istess quddiem il-Bord tal-Appelli dwar l-Ippjanar.

Illi permezz ta' decizjoni moghtija mill-Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar fl-erbgha u ghoxrin (24) ta' Lulju 2009 l-istess Bord iddecieda billi fllwaqt li laqa' l-appell interpost mill-appellant, hassar ir-rifjut mahrug mill-Kummissjoni ghall-Kontroll tal-Izvilupp. Il-Bord ordna li jinhareg il-permess fl zmien 30 gurnata mill-implimentazzjoni tas-segwenti kundizzjonijiet:-

1. multa imposta ta' €2,330 bhala pagament ghas-*sanctioning*.

2. li skont il-pjanta Blue "1 A", titwaqqa' dik il-parti tal-*car port* murija *'hatched'* bil-kulur ahmar,

3. li skont il-pjanta Blue "1 A", jigi ridott il-*paved area* u sostitwit b'*soft landscaping* kif muri bil-kulur ahdar fuq il-pjanta imsemmija.

Illi l-esponent thoss ruhha aggravata minn din id-decizjoni u ghaldaqstant qieghda tinterponi dan l-Appell quddiem din l-Onorabbli Qorti:

Illi l-aggravju huwa car u manifest u jikkonsisti fis-segwenti:

Illi fil-mertu, l-istess Bord tal-appelli kien zbaljat meta huwa ddecieda illi huwa ghandu jilqa' l-appell interpost mill-appellant, meta l-istess Bord naqas milli jevalwa u jiddeciedi fuq il-punti mqajma mill-istess Awtorita` appellanta quddiemu, u senjatament il-punt li minhabba li kien hemm illegalitajiet fuq is-sit, kienu japplikaw il-provvedimenti tac-*circular* 2/96 liema provvedimenti kienu jiffurmaw parti mir-raguni tar-rifjut tal-permess mill-Kummissjoni ghall-Kontroll tal-Izvilupp.

Illi l-Awtorita`, fir-risposta taghha quddiem il-Bord tal-Appelli dwar l-Ippjanar kienet cara illi l-illegalitajiet li kien hemm fuq is-sit u li a bazi taghhom hija rrifjutat l-applikazzjoni a bazi tac-*circular* 2/96 kienu rigward l-addizzjonijiet li kien hemm fil-binja *de quo*, liema addizzjonijiet fil-pjanti sottomessi kienu indikati bhala binjiet ghal skopijiet agrikoli, meta fil-fatt tali addizzjonijiet kienu parti integrali mir-residenza. Tant illi l-istess Bord, fid-decizjoni tieghu approva addizzjonijiet ghar-residenza, u mhux dak li hemm indikat fil-pjanti sottomessi u approvati mill-istess Bord. Illi dawn l-illegalitajiet kienu komprizi fl-Avviz Biex Tieqaf u ta' Twettieq numru 89/02, u mhux l-Avviz li ghalih ssir referenza mill-Bord tal-Appelli fid-decizjoni tieghu.

Illi *oltre* dan, l-istess Bord minkejja illi fil-pjanti sottomessi, kif ukoll fit-talba tal-istess applikant, kien hemm indikat illi tali addizjonijiet kellhom rabta mal-agrikoltura, u wara li l-istess Bord irrileva illi tali addizzjonijiet fil-fatt kienu parti integrali mir-residenza, tant illi l-istess kienu uzati ghal skop residenzjali, approva tali zidiet mar-residenza, u dan minghajr ma ta l-gustifikazzjonijiet necessarji sabiex bihom tigi riveduta d-decizjoni tal-Awtorita`.

Illi jinghad ukoll illi *in vista* ta' din id-decizjoni, l-istess Bord agixxa *ultra vires* il-kompetenza tieghu, meta minflok ikkunsidra dak sottomess mill-applikant, approva permess illi manifestament imur kontra dak li fil-fatt indika l-istess applikant fil-pjanti sottomessi minnu - u dan mhux b'xi zvista izda wara li l-istess Bord irrealizza illi dak sottomess mill-applikant m'huwiex dak li fil-fatt kien hemm fuq is-sit. Illi f'dan ir-rigward issir referenza ghad-decizjoni ta' din l-Onorabbli Qorti fl-ismijiet **Joseph Difesa vs Awtorita`** (26 ta' Mejju 2004).

Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-istess decizjoni tal-Bord hija daqstant iehor nulla u bla effett *stante* illi l-istess decizjoni tal-Bord approvat illi jsiru xoghlijiet qabel ma fil-fatt jinhareg il-permess. Illi f'dan ir-rigward issir referenza ghad-decizjoni ta' din l-Onorabbli Qorti fl-ismijiet **George Cassar vs Kummissjoni** (26 ta' Mejju 2003).

Ghaldaqstant, *in vista* tal-premess, l-esponenti bir-rispett kollu titlob li din l-Onorabbli Qorti ghandha thassar u tirrevoka d-decizjoni moghtija mill-Bord tal-Appelli dwar l-Ippjanar tal-erbgha u ghoxrin (24) ta' Lulju 2009 fl-ismijiet premessi, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellati odjerni.

Rat id-dokumenti esebiti a fol. 5 tal-process;

Rat ir-risposta tal-appell ta' Noel Attard datata 30 ta' Ottubru 2009 a fol 15 tal-process fejn espona bir-rispett:-

(1) Illi fl-ewwel lok l-appell interpost mill-Awtorita` huwa *fuori termine* u allura null u bla effett.

(2) Illi fit-tieni lok l-appell ma huwiex dwar ebda punt ta' dritt u ghalhekk ukoll l-istess appell huwa irritwali u null.

(3) Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost id-decizjoni tal-Bord tal-Appell kienet gusta u timmerita konferma.

(4) Illi dwar il-punt sollevat mill-istess appellant dwar illegalitajiet jigi sottomess li kienet l-Awtorita` stess li harget permess iehor ghalkemm ta' natura differenti fuq l-

istess fond fl-istess zmien tad-decizjoni tal-appell u dan jixhed bl-aktar mod manifest li ma kien hemm l-ebda illegalitajiet fil-fond, li kienu jirrendu mpossibbli l-hrug ta' permess; Il-kwistjoni jekk kienx hemm jew le illegalitajiet hija kwistjoni ta' fatt li kienet se mai fil-mansjoni tal-Bord li jiddeciedi.

(5) Illi fi kwalsijasi kaz huwa dejjem permessibili ghas-sid li jaghmel applikazzjoni ghall-permess biex jissanzjona illegalitajiet li jistghu jkunu jezistu fuq il-fond u ghalhekk b' l-ebda mod l-esistenza ta' xi illegalita` ma twaqqaf lill-Awtorita` jew lill-Bord tal-Appell milli jikkunsidra l-applikazzjoni biex jigi sanzjonat bini.

(6) Illi jigi sottomess ukoll li bl-ebda mod ma agixxa *ultra vires* imma illimita ruhu ghall-kwistjoni jekk permess kellux jinhareg jew le haga li hija manifestament u esklussivament fil-kompetenza tal-istess Bord.

Ghalhekk dawn l-allegazzjonijiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

Inoltre jigi sottomess li fi kwalsijazi kaz id-decizjoni tal-Bord kienet wahda gusta u korretta fis-sustanza u ghalhekk jisthoq li tigi konfermata.

Rat in-nota tal-appellat Noel Attard datata 14 ta’ Dicembru 2009 a fol. 20 tal-process fejn indika li t-terminu ta’ hmistax il-gurnata ghall-appell mill-Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar gie re-introdott b’ligi b’emenda li tinsab fl-**artikolu 30 tal-Att Numru VIII tal-2007** u din l-emenda tinsab riflessa fil-ligi ppublikata f’forma elettronika.

Rat in-nota tas-Segretarju tal-Bord ta l-Appell dwar l-Ippjanar datata 3 ta’ Settembru 2009 a fol 18 tal-process, fejn permezz taghha esebixxa *animo ritirandi* l-*file* tal-Bord tal-Appell fl-ismijiet **“Noel Attard vs Awtorita` ta’ Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar”** deciz mill-istess Bord.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti fejn fl-14 ta’ Jannar 2010 meta ssejjah l-appell dehret Dr. Sara Grima ghall-appellat prezenti li esebiet kopja tal- **artikolu**

30 tal-Att Nru. VIII tal-2007, u kopja tal-**Kap 356** kif allura emendat. Il-Qorti tat il-fakolta` lil Dr. Ian Stafrace sabiex fi zmien ghoxrin (20) gurnata minn dan il-verbal jaghti l-osservazzjonijiet f'dan ir-rigward. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghal 25 ta' Marzu 2010.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi dan l-appell huwa dwar applikazzjoni PA 1698/02 li kienet intiza *"to sanction internal and external/additions to approved permit PA 2539/93 (farmhouse)"* fil-fond "The Blessings", Triq Durumblat, Attard.

Illi din l-applikazzjoni giet rifjutata mill-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp peress li inghad li t-total ta' bini li hemm jestendi l-150 m.k u li livell ghola ta' kwalita' fid-disinn, u iffinixxjar fid-dettal u kostruzzjoni jrid isir fl-izvilupp il-gdid, b'dan li l-materjal irid ikun simili, bhal jew jaqbel ma dak tal-bini ezistenti; inghad ukoll li dak propost ma jistax jigi accettat peress li jmur kontra Circurlar 2/96 li tghid li *"when existing building development on a site is wholly or partly illegal the DCC will not consider a development permit application relating to new development on that site, unless the development is regularized".*

Illi fil-fatt sar appell minn dan fejn jinghad li l-applikazzjoni li saret, saret proprju sabiex tissanzjona l-irregolaritajiet li kellhom jigu ssanati u dwar il-*floor space* inghad li l-bini li hemm jikkomprendi uzu ta' zvilupp ghall-hazen tal-agrikoltura, u dan apparti li l-izvilupp propost huwa accettabbli tenut kont tal-estensjoni, uzu u wkoll zviluppi ohra li hemm fl-istess ambjenti.

Illi jirrizulta li fil-kors tal-appell inghad li mhux il-bini kollu mhux skont il-permess kien ser jigi sanat peress li hemm bini llegali iehor konsistenti fil-hitan divizjorji (*boundary*

wall), l-area bil-*concrete* quddiem il-*car-port,* u li hemm zewgt imhazen ghall-agrikoltura indikati sabiex jigu sanzjonati, meta filfatt dawn jinsabu uzati ghall-iskopijiet ohra tant li wahda hija *"dining room"* u l-ohra *"carport/garage"*(Lorinda Vella – 27 ta' Ottubru 2005).

Illi dwar il-hajt inghad li din kienet suggetta ghall-ECF 150/96, fejn min korresponza jirrizulta li jekk titnehha filata mill-istess hajt, tali Avviz biex Tieqaf u ta' Twettiq ma jigi rtirat (ittra tal-Perit Stephen Farrugia 28 ta' Novembru 2001), u fil-fatt tali inghad li tali xogholijiet saru u allura tali hajt ma ghadux illegali (ittra datata 10 ta' April 2006), mentri dwar l-ENF 89/02 issir riferenza ghal dak li inghad fl-ittra tal-Perit tal-applikant datata 12 ta' Dicembru 2005. Sussegwentement b'ittra datata 10 ta' Jannar 2006 inghad li dwar id-*dining room,* din kient giet approvata bil-permess PA 2539/93, u f'din l-applikazzjoni din hija ndikata bhala "lounge room"; dwar il-*carport* u l-*conreted area* quddiem il-*car port* inghad li l-applikant lest li jaghmel alterazzjonijiet indikati f'paragrafu 2 u 3 tal-istess ittra, apparti li nhargu permessi simili fil-vicinanzi; dwar il-hajt din il-kwistjoni giet sorvolata b'ittra datata 8 ta' Awissu 2006 mill-*Enforcement Section* tal-Awtorita'. Dwar dan il-Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar ghamel access fl-1 ta' Gunju 2007 fejn inter alia innota li fuq *"in-naha ta' gewwa tad-dar li hija lounge u li fuqha kien hemm xi applikazzjonijiet "for agricultural use" fuhqa".* Dwar l-estensjoni tal-bini bhala area saret riferenza ghal diversi permessi fl-inhawi li huma simili jew aktar minn dak tal-applikant u dan b'ittra datata 19 ta' Ottubru 2007. Saru wkoll riferenzi ghall-applikazzjoni ghal bdil ta' uzu ta' bini ghal skola skont kif rikjest bl-applikazzjoni Numru 2872/07, u fejn gie mitlub li dan l-appell jigi sospiz pendenti d-determinazzjoni tal-appell l-iehor, talbiet maghmula fit-23 ta' Ottubru 2007 u 10 ta' Lulju 2009 (u jidher li tali permess inhareg <u>fis-22 ta' Jannar 2009 fuq l-istess sit</u>), li ma gewx milqugha b'decizjoni tal-Bord datata 20 ta' Lulju 2009; jinghad ukoll li l-Awtorita' zammet mal-posizzjoni taghha kif jidher mir-risposta datata 31 ta' Ottubru 2007 fejn inghad li l-kamra ndikata ma hijiex indikata fil-permess numru 2539/93, u li tali kamra kienet intiza ghal skopijiet agrikoli, ghalkemm l-Awtorita' ma

opponitx sabiex din l-applikazzjoni tmur *sine die* pendenti l-ezitu tal-applikazzjoni PA 2827 ghal bdil ta' uzu ta' l-istess sit minn residenzjali ghal skola, talba li kif inghad ma gietx milqugha fl-20 ta' Lulju 2009, wara li dan il-permess fuq l-istess sit ghal skola hareg fit-22 ta' Jannar 2009 kif inghad. Dan kollu jirrizulta mill-*file* tal-appell quddiem il-Bord li gie esebit f'din il-kawza.

Illi fid-decizjoni tieghu datata 24 ta' Lulju 2009 jidher li l-istess Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar innota li l-kwistjoni tal-hajt imqajma f'ECF 150/96 gie sorvolata, innota dak li inghad dwar *"floor space"* fin-nota tal-appellant datata 10 ta' Jannar 2006, innota dak li ra fl-access datat 17 ta' Marzu 2006, fejn ra li l-car-port kienet bla permess, kif ammess mill-applikant, u li fuq in-naha ta' gewwa tad-dar kien hemm lounge *"li fuqha hemm xi applikazzjonijiet 'for agricultural use fuqha".*

Illi dwar il-bini u fil-kuntest ta' dan kollu sostna li ghalkemm ir-residenza mhux ta' daqs zghira ghandha l-facilitajiet standard ghal familja b'daqs medju, u l-bini kif desinjat huwa kompatibbli mal-kuntest rurali, u ghalhekk laqa' l-appell u ordna li jinhareg il-permess b'multa ta' €2,300, li skont il-pjanta Blue 1A jitwaqqa l-*car port* muri *hatched* bil-kulur ahmar; u li skont il-pjanta Blue 1A jigi ridott il-*paved area* u sostitwit b'*soft landscaping* kif muri bil-kulur ahdar fuq il-pjanta msemmija.

Illi dwar dan sar appell mill-Awtorita' fit-30 ta' Settembru 2009 u dan peress li inghad li l-Bord tal-Appell dwar l-Ippjanar ma trattax il-punti mqajjma quddiemu, u dan senjatament dwar l-illegalitajiet li hemm fuq il-post, li dwarhom japplika ic-Circular 2/96, liema ragunijiet kienu parti mir-rifjut tal-Kummissjoni ghall-Kontroll ta' l-Izvilupp, u dan sar b'riferenza ghall-binjiet intenzjonati ghal skopijiet agrikoli suggett ta' Avviz Biex Tieqaf u ta' Twettiq Numru 89/02 li lanqas kien oggett ta' dan l-appell; il-Bord indika li l-istess parti addizjonali tal-bini kienu fil-fatt residenzjali, u approva tali zidiet mar-residenza minghajr ebda gustifikazzjoni sabiex tigi riveduta d-decizjoni tal-Awtorita; allura l-Bord agixxa *ultra vires,* ghaliex minflok ikkonsidra dak sottomess mill-applikant approva dak li

lanqas kien indikat fl-applikazzjoni u dan mhux bi zvista, izda "*wara li l-istess Bord irrealizza illi dak sottomess mill-applikant m'huwiex dak li fil-fatt kien hemm fuq is-sit".* Saret riferenza ghas-sentenza **"Joseph Difesa vs l-Awtorita"** (26 ta' Mejju 2004). Dan apparti li l-istess Bord approva li jsiru xogholijiet qabel il-hrug tal-permess u b'hekk tali decizjoni hija nulla u bla effett skont dak deciz fis-sentenza **"George Cassar vs Kummissjoni"** (26 ta' Mejju 2003).

Illi ghal dan, l-appellat irrisponda li l-appell kien null u bla effett ghaliex kien sar *fuori termine,* u ghaliex ma hemm ebda punt ta' dritt, u ghaliex id-decizjoni hija gusta u timmerita konferma, u dan ghaliex dwar l-illegalitajiet kienet l-Awtorita' stess li harget permess ta' natura differenti fuq l-istess sit u dan waqt li kienu ghaddejin dawn il-proceduri; jekk kienx hemm illegalitajiet jew le hija punt ta' fatt; u li l-applikant dejjem seta` jaghmel applikazzjoni biex jissanzjona; ma kien hemm xejn ultra vires ghaliex il-Bord illimita ruhu ghall-kwistjoni jekk permess kellux jinhareg jew le, haga li manifestament hija fil-kompetenza esklussiva tal-Bord u ghalhekk inghad li d-decizjoni tal-Bord ghandha tigi kkonfermata.

Illi in vista tal-eccezzjonijiiet sollevati, din il-Qorti hija marbuta li qabel kollox tiddeciedi l-ewwel eccezzjoni mqajjma mill-appellat fis-sens li dan l-appell sar *fuori termine* ghaliex kellu jsir skont **artikolu 15 (10) tal-Kap. 356** *"mhux aktar tard minn hmistax il-gurnata minn meta d-decizjoni* (tal-Bord) *tkun inqrat fil-pubbliku; u dawn l-appelli ghandhom jigu regolati minn regoli tal-qrati maghmulin bis-sahha ta' l-artikolu 29 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili".*

Illi jirrizulta li din l-emenda ghall-istess **Kap. 356** dahlet fis-sehh bl-**artikolu 30 tal-Att VIII tal-2007** u fil-fatt mill-istess ligi jidher li din hija l-annotazzjoni li hemm fl-imsemmi **Kap. 356,** b'mod li jidher li din l-emenda giet inkorporata fl-istess ligi. Fil-fatt bis-sahha moghtija skont l-**artikolu 1 (2)** tal-imsemmi **Att VIII tat-2007,** bl-**Avviz Legali 197 tal-2007** giet stabbilita d-data tat-27 ta' Lulju 2007 meta l-istess artikolu 30 msemmi dahal fis-sehh.

Illi tenut kont li d-decizjoni tal-Bord hija datata 24 ta' Lulju 2009 mentri dan l-appell sar fit-30 ta' Settembru 2009, ma hemmx dubju li l-appell sar *fuori termine* u cjoe' wara li skada t-terminu indikat fl-**artikolu 52 (10) tal-Kap. 356,** liema terminu huwa perentorju skont kif ritenut **korrettement** fis-sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-appell tal-14 ta' Gunju 1999 fil-kawza fl-ismijiet **"Joseph Oliver Ruggier vs Awtorita` ta' l-Ippjanar"** u dik fid-decizjoni fl-ismijiet **"Harry Calleja et vs. L-Awtorita' ta' l-Ippjanar"** (A.I.C. (RCP) 27 ta' Ottubru 2003). Ghalhekk l-appell qed jigi michud u l-ewwel eccezzjoni tal-appellat qed tigi accettata.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tilqa' l-ewwel eccezzjoni tal-appellat kontenuta fir-risposta tieghu tat-30 ta' Ottubru 2009, **tichad l-appell interpost mill-Awtorita' appellanti** fir-rikors ta' l-appell taghha, datat 30 ta' Settembru 2009 u tikkonferma d-decizjoni preliminari appellata tal-Bord ta' l-Appell dwar l-Ippjanar tal-24 ta' Lulju 2009 fl-ismijiet **"Noel Attard vs Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar".**

Bl-ispejjez kollha kontra l-appellanti u r-rikorrenti l-Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------